

В. А. Маркович, магістрант
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
(науковий керівник: Гончар І. І.,
канд. екон. наук, ст. викладач)

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Економічний розвиток України залежить від ефективності функціонування сфер її народного господарства. Важливе значення приділяється основним засобам як головному елементу матеріально-технічної бази підприємства.

Ефективність використання основних засобів залежить від організації своєчасного одержання надійної і досить повної обліково-економічної інформації. У цьому зв'язку зростає роль та значення обліку як однієї з найважливіших функцій управління.

Значний внесок у розробку теоретичних основ обліку основних засобів внесли роботи М. Т. Білухи, І. О. Бланка, Ф. Ф. Бутиця, А. М. Герасимовича, Б. І. Валуєва, С. Ф. Голова, В. П. Завгороднього, М. М. Коцупатрого, В. Г. Лінника, В. О. Озерана, Ю. І. Осадчого, В. М. Пархоменка, М. С. Пушкаря, В. В. Сопка, С. О. Стукова, Н. М. Ткаченко та інших вітчизняних і зарубіжних учених-економістів. Отримані ними протягом багатьох років результати теоретичних і практичних розробок із проблем удосконалення обліку основних засобів мають велике значення для розвитку вітчизняної теорії обліку [4].

Сучасна система організації бухгалтерського обліку основних засобів не може цілком задовольнити зростаючі інформаційні потреби управління. Нечіткість викладу і часті зміни нормативно-правового регулювання сприяли перекручуванню сутності основних засобів, а також неоднозначному сприйняттю інформації про об'єкти у фінансовому та податковому обліку [3].

Аналізуючи стан бухгалтерського обліку основних засобів, який сформувався до теперішнього часу, можна сказати, що процес його вдосконалення рухається вперед, але при цьому дуже повільно. Постійне коригування нормативної бази, часткове спрощення загальних критеріїв обліку основних засобів — все це не вирішує загальної проблеми, а навпаки — поглиблює її. На даному етапі формування обліку основних засобів можна виділити 3 основні проблеми:

По-перше. Для організації обліку основних засобів важливе значення має єдиний порядок відповідності до вимог П(С)БО 7

«Основні засоби» та міжнародних стандартів. Адже перехід України до ринкових відносин потребує принципово нових підходів до управління основними засобами. Процес інтеграції України у світове співтовариство зумовлює впровадження національних стандартів бухгалтерського обліку, які повинні бути вкрай наближені до міжнародних та які визначають нові підходи до методики й організації бухгалтерського обліку. Таким чином, нині вкрай важливим є питання вибору моделі подальшого розвитку систем бухгалтерського і податкового обліку в цілому, і в тому числі в частині обліку основних засобів [2].

По-друге. Вирішення питань щодо єдиної класифікації основних засобів у бухгалтерському та податковому обліках. Основні засоби розподіляють на групи за галузями національної економіки; за належністю, функціональним призначенням, за ступенем використання, за участю в виробничому процесі, джерелами фінансування тощо. Важливе значення має класифікація основних засобів, передбачена Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств» та П(С)БО 7 «Основні засоби» [1, 2].

Вивчення різних наукових праць та ознайомлення з Проектом Податкового Кодексу «Оподаткування прибутку підприємств» щодо наближення правил визначення амортизаційних відрахувань у податковому обліку до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку дає підстави стверджувати, що переважна більшість вітчизняних учених рекомендують ввести Єдину класифікацію основних засобів для бухгалтерського та податкового обліку або передбачити в Плані рахунків відповідність субрахунків встановленим групам основних фондів у Законі України «Про оподаткування прибутку підприємств». Вирішення даного питання надасть змогу значно спростити роботу фахівцям з обліку основних та можливість не розмежовувати податкову та бухгалтерську звітність щодо даного аспекту. На даний момент проблема залишається не вирішеною.

По-третє. Для вдосконалення управління підприємством необхідно використовувати нові методи управління і сучасні технічні засоби побудови різних інформаційних систем. І, насамперед, необхідно провести докорінну реконструкцію його технічної і інформаційної бази на основі втілення автоматизованої системи обліку, в склад якої входили б автоматизовані робочі місця бухгалтера (АРМБ) [4].

В умовах автоматизованої обробки інформації бухгалтерський облік і бухгалтерська інформація використовуються значно ширше, ніж при ручній обробці даних. Також змінюється і цільове

завдання бухгалтерського обліку. Зменшується його значення як найбільш організаційної частини інформаційної системи, яка функціонує на якісно новому рівні [5].

Бухгалтерський облік повинен ставати все більшою частиною управлінської системи підприємства. Але процес розвивається доволі повільно і відстає від темпів вдосконалення технічного оснащення обліку. В результаті, незважаючи на зростання об'єму облікової інформації та на зростання матеріальних і трудових затрат на ведення обліку, пов'язане з введенням ЕВМ, споживча вартість бухгалтерської інформації залишається незмінною [3, 4].

Одна з основних причин такого стану справ полягає в тому, що відсутній новий підхід до бухгалтерського обліку, який би відповідав сучасним вимогам теорії і практики управління. Існуючі способи і форми здобуття представлення бухгалтерської інформації, в основному, орієнтовані на використання її лише бухгалтерією підприємства.

Введення в практику автоматизованих інтегрованих систем обліку і розподілених систем обробки даних дозволяє комплексно вирішувати задачі не лише обліку, а й аналізу. З допомогою таких систем можна здійснювати оцінку фактичного стану підприємства, а також прогнозувати і моделювати управлінські рішення.

Таким чином, проблематика в обліку основних засобів існує і потребує вирішення. Над цими питаннями працює чимало фахівців як вітчизняних, так і закордонних. Але на даний момент немає чіткої позиції та чіткого загального плану розвитку та вдосконалення національного обліку, який включав би в себе вирішення тих проблем, які існують на сьогодні. Слід зауважити, що в процесі інтеграції України у світове співтовариство потрібно звернути нагальну увагу на загальний стан обліку, його функціональність, відповідність міжнародним стандартам. Зокрема це стосується і основних засобів — головної ланки господарських процесів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.97 р. № 283/97-ВР.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 27.02.2000 р. № 92.

3. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. Б. Захожай, М. Ф. Базась, М. М. Матюха, В. М. Базась; За ред. В. Б. Захожая, М. Ф. Базася. — К.: МАУП, 2005. — 968 с.

4. *Бутинець Ф. Ф.* Проблеми науки бухгалтерського обліку: реалії: Монографія. — Житомир: ПП «Рута», 2005. — 324 с.

5. *Івахненко С. В.* Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навчальний посібник. — К.: Знання-Прес, 2003. — 349 с.

В. В. Маркович, магістрант
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
(науковий керівник: Бондар М. І.,
канд. екон. наук, доцент)

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ІНШИХ НЕОБОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Облік необоротних матеріальних активів вважається однією з найскладніших ділянок бухгалтерського обліку, і якщо найбільше місце з цих активів займають основні засоби, то облік інших активів цього ряду потребує неординарного підходу.

Слід також зазначити, що увага вчених-економістів здебільше прикута до теоретичних і практичних аспектів проблем обліку основних засобів, а про інші необоротні матеріальні активи, що входять до їх складу, часто згадується мимохідь. Але облік інших необоротних матеріальних активів має свої особливості та нюанси, з якими не можна не рахуватися.

Після реформи бухгалтерського обліку термін використання інших необоротних матеріальних активів встановлюється підприємством і зазначається в Наказі про облікову політику.

Підприємства отримали змогу при формуванні своєї облікової політики стосовно інших необоротних матеріальних активів самостійно встановлювати вартісний критерій розмежування для основних засобів та інших необоротних матеріальних активів; обирати метод нарахування амортизації для даних активів; визначити строки корисного використання об'єктів та їх ліквідаційну вартість тощо.

Інші необоротні матеріальні активи — матеріальні активи тривалого (більше одного року) використання, вартість яких у